İDİL

NETFLİX'TE ALGORİTMİK KÜRASYON VE SİNEMA KÜLTÜRÜNÜN DÖNÜŞÜMÜ

Seda AYTAŞ
Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi, Türkiye, sedabzkrt35@gmail.com, ORCID: https://orcid.org/0000-0001-7771-742X

Aytaş, Seda. "Netflix'te Algoritmik Kürasyon ve Sinema Kültürünün Dönüşümü". idil, 123 (2026/2): s. 198–207. https://doi.org/10.7816/idil-15-123-06

ÖZ

Çevrim içi yayın platformları, görsel-işitsel yapımların dolaşımını kişiselleştirilmiş arayüzlerle birleştirerek sinema kültüründe yeni karşılaşma biçimleri oluşturmaktadır. Bu çalışma, Netflix odağında algoritmik kürasyonun kültürel görünürlük, içerik üretimi ve izleme deneyimiyle ilişkisini incelemektedir. Eleştirel bir anlatısal literatür derlemesi olarak tasarlanan araştırmada öneri sistemlerine ilişkin teknik yayınlar, medya ve izleyici araştırmaları ile kurumsal belgeler karşılaştırılmıştır. Kuramsal çerçeve, algoritmik kültür, platform ekonomisi ve anlatıya sürüklenme yaklaşımlarını ilişkilendirmektedir. Türkçe literatür, izleyici seçimi, izleme etkinliğinin kamusallığı ve yerel sinema tarihinin platformlardaki temsili üzerinden tartışmaya dâhil edilmiştir. Derleme, katalogda bulunma, arayüzde görünür olma ve izleyicinin yapımla karşılaşması arasında analitik bir ayrım geliştirmektedir. Teknik kaynaklar, kişiselleştirmenin içerik sıralaması ve tanıtım görsellerinin seçimi yoluyla karşılaşma koşullarını düzenlediğini ortaya koymaktadır. Kültürel çeşitlilik bu aşamaların her birinde farklı göstergelerle değerlendirilmeyi gerektirirken, yaratıcı kararlar platformların yatırım ve meşruiyet stratejileriyle birlikte ele alınmaktadır. Ardışık izleme deneyimi ise dikkat, izleme motivasyonu ve anlatısal katılımın etkileşimi içinde açıklanmaktadır. Dijital dağıtımın uluslararası erişimi genişletmesi, bölgesel lisanslama, ulusal politikalar ve festival kurumlarıyla kurduğu ilişkiler içinde anlam kazanmaktadır. Çalışma, algoritmik kürasyonu kurumsal kararlar, arayüz tasarımı ve izleyici etkinliğinin kesişiminde konumlandırmaktadır. Önerilen çerçeve, kültürel görünürlüğün hangi karar aşamasında oluştuğunu belirlemeye ve gelecekteki araştırmalarda katalog çeşitliliğini, önerilerdeki temsili ve fiilî izlemeyi ayrı göstergelerle incelemeye olanak sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Algoritmik kürasyon, Netflix, Sinema kültürü, Öneri sistemleri, Dijital dağıtım

Makale Bilgisi: Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş: 7 Ekim 2025 *Düzeltme: 8 Haziran 2026* *Kabul: 15 Haziran 2026*

© 2026 Seda Aytaş. Bu makale Creative Commons Atıf 4.0 Uluslararası (CC BY 4.0) lisansıyla yayımlanmaktadır.

Giriş

Çevrim içi yayın platformları, film ve dizilerin dolaşımını dönüştürürken izleyicinin bir yapımla karşılaşma koşullarını da yeniden düzenlemektedir. Geleneksel dağıtımda salon programları, yayın akışları ve tanıtım kampanyaları seçim alanını biçimlendirirken, dijital platformlarda katalog, arama ve kişiselleştirilmiş öneriler bu alanın önemli bileşenleri hâline gelmiştir. Netflix örneğinde dağıtımın kültürel anlamı, içeriğin hangi kategori içinde, hangi sırada ve hangi görselle sunulduğuyla yakından ilişkilidir. Aynı katalog, farklı kullanıcılar için farklı seçim ortamlarına dönüşebilmektedir. Bu çalışmada sinema kültürü, filmlerin üretimi, dolaşımı, seçimi, izlenmesi ve değerlendirilmesi çevresindeki pratikler ile kurumların oluşturduğu ilişkiler bütünü olarak ele alınmaktadır. Platformların film ve dizileri aynı arayüzde sunması, sinema ile televizyon araştırmaları arasında bir geçiş alanı oluşturmaktadır. Bu nedenle dizi izleme araştırmaları, bölüm ve sezon düzeninin belirleyici olduğu kendi bağlamları korunarak tartışmaya dâhil edilmektedir. İncelemenin odağı, farklı yapım biçimlerinin ortak bir arayüzde dolaşıma girmesinin kültürel aracılık bakımından nasıl açıklanabileceğidir.

Algoritmik kürasyon, geniş bir içerik havuzundaki yapımların seçilmesinde, sıralanmasında ve kullanıcıya sunulmasında hesaplamalı süreçlerin rolünü ifade etmektedir. Bu çalışmada yapay zekâ kavramı, makine öğrenmesine dayalı tercih tahmini ve sıralama teknikleri kapsamında kullanılmaktadır; üretken yapay zekâyla senaryo, görüntü veya ses oluşturulması incelemenin dışındadır. Jannach vd. (2021), öneriyi kullanıcının bilgi arama ve karar verme sürecini destekleyen bir insan-bilgisayar etkileşimi problemi olarak değerlendirmektedir. Bu yaklaşım, platformun teknik işleyişini izleyicinin seçim ortamıyla birlikte ele almayı sağlar. Çalışmanın temel sorusu şudur: Netflix'e ilişkin teknik ve akademik literatür, algoritmik kürasyonun sinema kültüründeki görünürlük, üretim ve izleme süreçleriyle ilişkisini hangi mekanizmalar ve kanıt düzeyleri üzerinden açıklamaktadır? Soru, kişiselleştirmenin teknik işleyişi, kültürel çeşitlilik, yaratıcı kararlar, ardışık izleme (binge-watching) ve salon-festival ilişkileri üzerinden ele alınmaktadır. Makalenin katkısı, bu alanlardaki açıklamaları içeriklerle karşılaşmanın aşamaları üzerinden ilişkilendirmesidir. Bu amaçla katalogda bulunma, arayüzde görünür olma ve izleyicinin yapımla karşılaşması arasında analitik bir ayrım geliştirilmektedir.

Kuramsal Çerçeve

Algoritmik Kültür ve Platform Ekonomisi

Öneri sistemlerine ilişkin teknik literatür, kullanıcı ve içerik bilgileri üzerinden tercih tahmini yapılmasına, sıralamanın iyileştirilmesine ve sistemlerin değerlendirilmesine odaklanmaktadır. İçerik tabanlı, iş birlikçi ve karma yaklaşımlar bu alanın temel yöntemleri arasındadır; veri yetersizliği, değerlendirme ölçütleri ve kullanıcı gereksinimleri ortak sorun alanlarını oluşturmaktadır (Ricci vd., 2015). Kültürel aracılık açısından belirleyici soru, bu teknik işlemlerin hangi seçimleri öne çıkardığı ve tercihlerin nasıl temsil edildiğidir. Gillespie (2014), algoritmaların bilgiyi seçme ve önem sırasına koyma süreçlerini, bunların arkasındaki toplumsal ve kurumsal tercihlerle birlikte ele almaktadır. Hallinan ve Striphas (2016) ise Netflix Prize üzerinden kültürel değerlendirmenin hesaplanabilir bir probleme dönüştürülmesini algoritmik kültürün üretimi bağlamında incelemektedir. Böylece kültürel tercih, modelde işlenebilen puanlar ve davranışsal göstergeler aracılığıyla temsil edilmektedir. Bu dönüşüm, beğeninin hangi özelliklerinin kayda geçtiği, hangi özelliklerinin ölçümün dışında kaldığı ve sistemin hangi başarı hedefiyle değerlendirildiği sorularını gündeme getirir. Algoritmik kürasyonun eleştirel incelemesi, bu ölçüm tercihleri ile kültürel değer atfetme süreçleri arasındaki ilişkiye odaklanmaktadır.

Netflix üzerine yapılan arayüz araştırmaları, teknik düzenleme ile kültürel sınıflandırmanın birlikte işlediğini somutlaştırmaktadır. Pajkovic (2022), kurgulanmış kullanıcı profilleriyle yürüttüğü tersine mühendislik incelemesinde, izleme ve değerlendirme davranışlarıyla birlikte ana sayfadaki satırların, alt türlerin ve tanıtım görsellerinin yeniden düzenlendiğini gözlemlemektedir. Çalışma, kullanıcının etkileşimlerinden yeni önerilere uzanan döngüyü, platformun ekonomik amaçları ve beğeni üretimiyle ilişkilendirmektedir. Bu bulguların ölçeği, belirli profillerde ve inceleme döneminde gözlenen arayüz değişimleridir. Kavramsal açıdan buradaki önemli nokta, izleyicinin kendi seçiminin sonraki seçim ortamının girdilerinden biri hâline gelmesidir. Algoritmik aracılık bu nedenle kullanıcı ile sistem arasında zaman içinde kurulan bir ilişki olarak ele alınabilir. Kullanıcı etkileşimi önerileri biçimlendirirken, önerilerin konumu da sonraki karşılaşmaların koşullarını düzenler. Bu karşılıklılık, izleyici etkinliğini ve platformun yönlendirme kapasitesini aynı açıklama çerçevesinde değerlendirmeye olanak verir.

Platform ekonomisi bakımından veri, içeriğin dolaşımı ile kullanıcı ilişkisinin örgütlenmesini birbirine

bağlamaktadır. İzleme kayıtları ve arayüz etkileşimleri, öneri tasarımında kullanıldığı gibi hizmetin izleyiciye nasıl sunulduğuna ilişkin kurumsal tercihlerin de parçasıdır. Türkçe literatürde Özgün ve Treske (2021), süreğen medya platformlarının izleyici etkinliğini zamansal ve mekânsal koşulları bakımından yeniden yapılandırdığını tartışmaktadır. Yazarlar, her yerde ve her zaman erişilebilirliğin kişiselleştirilmiş program akışıyla birleşmesini, izleme deneyiminin özelleşmesi ve kamusallığın dönüşümü üzerinden değerlendirmektedir. Bu kuramsal yaklaşım, izleyici etkinliğini yalnızca içerik seçimi olarak ele almanın ötesine geçerek izlemenin gündelik yaşam içinde nasıl örgütlendiğini incelemeye açar. Bu makalede platform ekonomisi, verinin kurumsal amaçlarla kullanılması, seçimin arayüzde düzenlenmesi ve izleme zamanının örgütlenmesi arasındaki ilişkileri açıklamak için kullanılmaktadır. Böylece kişiselleştirme, hizmetin ekonomik hedefleriyle ve izleyicinin kültürel pratikleriyle birlikte değerlendirilmektedir.

İzleme Deneyimi ve Kültürel Çeşitlilik

Anlatıya sürüklenme, okurun veya izleyicinin dikkatini, zihinsel imgelerini ve duygusal katılımını anlatı dünyasında yoğunlaştırmasını ifade etmektedir. Gerrig'in (1993, ss. 1–25) anlatı deneyimine ilişkin yaklaşımı ile Green ve Brock'un (2000) anlatıların ikna ediciliği üzerine araştırması, kavramın bilişsel ve duygusal boyutlarını açıklamaktadır. Bu çerçeve, yapımla kurulan ilişkinin izleme süresinin yanında katılımın niteliğiyle de değerlendirilmesini sağlar. Ardışık izleme ise birden fazla bölümün aynı oturumda art arda izlenmesini anlatan genel bir terim olarak kullanılmaktadır. Jenner (2020), kavramın televizyon tarihi, hayranlık, alımlama ve anlatı araştırmalarında farklı amaçlarla tanımlandığını göstermektedir. Starosta ve Izydorczyk'in (2020) sistematik derlemesi, eğlence ve olumlu duygularla bağlantılı kullanımlar ile aşırı ya da sorunlu izlemeye odaklanan araştırmaları bir arada değerlendirmektedir. Bu literatür doğrultusunda bölüm sayısı, oturum süresi, motivasyon ve izleme sonrası değerlendirme, birbirini tamamlayan göstergeler olarak ele alınmaktadır. İncelemede aktarılan izleyici bulguları, kaynak araştırmanın kullandığı tanım ve ölçümle birlikte yorumlanmaktadır.

Kültürel çeşitlilik açısından arz edilen içeriklerle fiilen karşılaşılan içerikler arasındaki ilişki önem taşımaktadır. Helberger vd. (2018), maruz kalınan içeriklerin çeşitliliğini öneri sistemleri için normatif bir tasarım ilkesi olarak geliştirmektedir. Çalışma, çeşitliliğin hangi toplumsal amaçlara hizmet edeceğine bağlı olarak farklı tasarım ölçütleri üretilebileceğini tartışmaktadır. Bu yaklaşım, tercihe uygunluk ile farklı kültürel içeriklerin keşfedilmesini birlikte düşünmeye olanak sağlar. Sinema kültürü açısından bir kataloğun farklı ülke, dil ve türleri içermesi, bu yapımların hangi kullanıcılar için görünür olduğu sorusuyla tamamlanmaktadır. Makalenin kavramsal çerçevesi, erişimi, sunumu ve fiilî karşılaşmayı bu ilişki içinde ayrı inceleme düzeyleri olarak konumlandırmaktadır.

Yöntem ve Kapsam

Çalışma, Netflix odağında algoritmik kürasyona ilişkin eleştirel bir anlatısal literatür derlemesidir. İnceleme malzemesi, akademik çalışmalar ile kamuya açık teknik ve kurumsal belgelerden oluşmaktadır. Kaynak seçimi, araştırma sorusuna doğrudan katkı sunma ölçütüne dayalı amaçlı seçim ve ilgili yayınların kaynakçalarının izlenmesi yoluyla yapılmıştır. Derleme, teknik mekanizmalar ile kültürel yorumları ve izleyici araştırmalarını karşılaştırarak kavramsal bir sentez geliştirmektedir. Netflix öneri sistemi, algoritmik kültür, dijital film dağıtımı, ardışık izleme ve anlatıya sürüklenme üzerine Türkçe ve İngilizce yayınlar kapsama alınmıştır. Türkiye bağlamını tartışan çalışmalar; kullanıcı seçimi, izlemenin toplumsal örgütlenmesi ve yerel sinema kültürünün platformlardaki temsili bakımından değerlendirilmiştir. Görsel sanat kürasyonuna ilişkin yayınlar, etik ve estetik ölçütlerin karşılaştırılması amacıyla incelemeye dâhil edilmiştir. Kaynak seçimi, 2026 yılında yürütülen tamamlayıcı, hedefli bir web taramasıyla genişletilmiştir. DergiPark ve TR Dizin kayıtları, İlef Dergisi'nin yayın arşivi, ACM Digital Library, Springer Nature Link, Sage Journals ve Taylor & Francis Online üzerindeki yayınlar ile kurumsal açık arşivler taranmıştır. Web aramalarında ilgili kayıt ve yayıncı alan adlarıyla birlikte "Netflix", "algoritmik kürasyon", "öneri algoritmaları", "izleyici seçimi", "süreğen medya platformları" ve "sinema kültürü" ifadeleri; İngilizce aramalarda "Netflix recommender system", "algorithmic curation", "cultural diversity", "binge-watching" ve "narrative transportation" terimleri konuya göre eşleştirilmiştir. Bilinen yayınlara ayrıca başlık, yazar adı ve DOI üzerinden ulaşılmıştır. Tarama tarihi itibarıyla yayımlanmış kaynaklar değerlendirilmiş, başlangıç yılı kısıtlaması uygulanmamıştır. Bu tamamlayıcı tarama, kaynakçadan kaynak izleme yaklaşımını genişleten bir güncellemedir; derlemenin seçimi amaçlıdır ve sistematik derlemeye özgü eksiksiz bir tarama akışı sunulmamaktadır.

Karşılaştırma beş soru çevresinde yürütülmüştür: Kişiselleştirme hangi teknik işlemleri kapsamaktadır? Katalog erişimi ile görünürlük nasıl ayrılmaktadır? Veri kullanımı yaratıcı ve endüstriyel kararlarla nasıl ilişkilendirilmektedir? Ardışık izleme araştırmaları hangi izleyici deneyimlerini açıklamaktadır? Salon ve festival kurumları dijital dolaşımı nasıl düzenlemektedir? Kaynaklar, bu sorular bakımından açıkladıkları mekanizma, kullandıkları yöntem ve sundukları sonuçlar üzerinden karşılaştırılmıştır. Teknik yayınlar öneri ve sunum işlemlerini tanımlamak; ampirik çalışmalar kendi örneklem ve ölçümleri çerçevesindeki gözlemleri aktarmak; kuramsal ve normatif yayınlar ise yorumlama ve değerlendirme ölçütlerini geliştirmek için kullanılmıştır. Cannes Film Festivali'nin resmî açıklaması, belirli bir tarihsel kural değişikliğini belgelemek üzere ele alınmıştır. "Kürasyonun Etik ve Estetik Sınırları" bölümü, beş sorudan elde edilen ayrımları temsil, kültürel bağlam ve değerlendirme ölçütleri bakımından birleştiren alanlar arası bir sentezdir. Tablo 1, bu beş inceleme alanındaki açıklamaları ve bunları geliştirecek araştırma gereksinimlerini özetlemektedir.

Derlemenin temel sınırlılığı, Netflix'in kapalı kaynak koduna ve şirket içi yaratıcı karar süreçlerine erişimin bulunmamasıdır. Teknik belgeler yayımlandıkları dönemin uygulamalarını, izleyici araştırmaları ise kendi ülke, örneklem ve yapım bağlamlarını açıklamaktadır. Netflix'in kurumsal teknik yayınları bu nedenle işleyiş bilgisi olarak değerlendirilmiş, kültürel etkilere ilişkin yorumlar akademik çalışmalarla karşılaştırılmıştır. Çalışma yeni bir izleyici veri seti veya bağımsız içerik analizi üretmediğinden, sonuçları incelenen literatürden geliştirilen kavramsal sentez düzeyindedir. Bu kapsam içinde ilişkilere dair bulgular ile nedensel açıklamalar, filmlere ilişkin değerlendirmeler ile bölüm ve sezon düzenine dayanan dizi araştırmaları ayrı tutulmuştur.

Bulgular ve Tartışma

Öneri Sistemlerinden Algoritmik Kürasyona

Öneri sistemleri, içerik ve kullanıcı bilgilerini farklı biçimlerde işleyen yöntemlerden oluşmaktadır. İçerik tabanlı yaklaşım, daha önce tercih edilen yapımların özelliklerini kullanıcının olası ilgileriyle eşleştirir. İş birlikçi yaklaşım ise kullanıcı-içerik etkileşimlerindeki ortak örüntülerden yararlanır. Açık beğeni puanları, izleme kayıtları ve içerik özellikleri bu yöntemlerde farklı bilgi türleri sağlamaktadır (Ricci vd., 2015). Bu ayrım, bir tercihin hangi veriyle temsil edildiğini anlamak açısından önemlidir. Örneğin bir yapımın kullanıcı tarafından beğenildiğinin bildirilmesi ile izleme kaydının bulunması, sistemin değerlendirme sürecine farklı göstergeler sunar. Kültürel inceleme açısından temel mesele, bu göstergelerin hangi seçimleri öngörmek üzere kullanıldığı ve önerilerin nasıl sunulduğudur.

Karma sistemler, farklı öneri yöntemlerini bir araya getirerek mevcut veriden daha geniş biçimde yararlanmayı amaçlamaktadır. Veri yetersizliği, yeni içeriklerin önerilmesi ve kullanıcıların farklı ilgi alanlarının temsil edilmesi, öneri tasarımının ortak problemleri arasındadır (Ricci vd., 2015). Tasarımın değerlendirilmesinde hedeflenen çıktı açıkça tanımlanmalıdır: doğru tercih tahmini, yeni içerik keşfi, öneriye duyulan güven ve çeşitlilik farklı araştırma sorularına karşılık gelir. Sinema kültürü bakımından bu ayrım, bir yapımın sistemde aldığı konumun hangi ölçüte dayandığını sorgulamayı sağlar. Böylece öneri başarısı, yapımın kültürel ve estetik değerlendirmesiyle ilişkilendirilirken her ölçütün neyi temsil ettiği belirginleşir.

Netflix Prize, öneri probleminin nasıl ölçülebilir bir hedefe dönüştürüldüğünü gösteren tarihsel bir örnektir. Netflix'in 2006'da başlattığı yarışma, mevcut Cinematch sistemine göre puan tahminlerinin kök ortalama kare hatasını (RMSE) en az %10 azaltmayı hedeflemiştir (Bennett ve Lanning, 2007). Buradaki başarı ölçütü, tahmin hatasındaki azalmadır. Amatriain ve Basilico (2012), ödülü kazanan nihai model topluluğunun sağladığı ek doğruluk kazancının uygulamaya geçiş için gereken mühendislik çabasını karşılamadığını; yarışma sürecinde geliştirilen bazı tekniklerin ise hizmette kullanıldığını açıklamaktadır. Bu örnek, araştırma başarısının hizmet tasarımına aktarılmasında teknik maliyetlerin ve kurumsal önceliklerin rolünü görünür kılar. Gomez-Uribe ve Hunt (2015), Netflix öneri sistemini farklı algoritmaların işletme amaçlarıyla birlikte değerlendirildiği bir yapı olarak tanımlamaktadır. Benzer yapımların sunulması, içeriklerin sıralanması, ana sayfanın düzenlenmesi ve arama deneyimi bu yapının bileşenleridir. Algoritmik kürasyon böylece bir yapımı önermekten, yapımlar arasındaki karşılaşma düzenini kurmaya uzanan çok aşamalı bir süreç hâline gelmektedir.

Tanıtım görsellerinin kişiselleştirilmesi, bu karşılaşma düzeninin görsel boyutunu somutlaştırmaktadır. Chandrashekar vd. (2017), aynı yapım için farklı görsellerin kullanıcıya göre seçilebildiğini ve bu seçimin deneysel değerlendirmeye konu edildiğini açıklamaktadır. Makalede verilen Good Will Hunting örneğinde, yapımın romantik ilişkiyi öne çıkaran görseli ile Robin Williams'ı öne çıkaran

görseli, farklı ilgi örüntülerine seslenmektedir. Buradaki düzenleme, aynı yapımın farklı özellikler üzerinden tanıtılmasıdır. Yapımla ilk karşılaşma, kullanıcının geçmiş ilgileriyle ilişkilendirilmiş bir görsel çerçeve içinde gerçekleşir. Sinema kültürü açısından bu durum, tanıtımın esere ilişkin beklentiyi nasıl kurduğu sorusunu gündeme getirir. İzleyicinin film veya diziye atfettiği tür, duygu ya da yıldız imgesi, daha izleme başlamadan belirli yönleriyle öne çıkarılabilir. Bu temanın sentezi, tahmin, sıralama ve sunum işlemlerinin içerikle karşılaşmanın farklı aşamalarını düzenlediğidir. Katalog kararı, arayüzdeki konum ve kullanıcının seçimi arasındaki ilişki, kişiselleştirmenin kültürel etkilerini araştırmak için somut bir başlangıç sunmaktadır.

Katalog Görünürlüğü ve Kültürel Çeşitlilik

Kültürel görünürlük üç düzeyde ele alınabilir. İlk düzey, bir yapımın belirli bir ülke ve dönemde katalogda yer almasıdır. İkinci düzey, bu yapımın kullanıcı arayüzünde hangi konumda ve hangi sunumla gösterildiğidir. Üçüncü düzey, izleyicinin yapımla fiilen karşılaşması, onu seçmesi ve izlemesidir. Bu aşamalar, erişimden keşfedilebilirliğe ve izlemeye uzanan bir inceleme çerçevesi oluşturmaktadır. Lobato (2019), Netflix'in uluslararası dolaşımını coğrafya, içerik hakları ve yerel pazarlar üzerinden açıklamaktadır. Katalogdaki bölgesel farklılıklar, dijital dağıtımın hak sahipliği ve ulusal pazarlarla ilişkisi içinde oluşmaktadır. Bir yapımın belirli bir ülkede erişilebilir olması bu nedenle lisanslama ve katalog politikalarıyla; kullanıcı ekranındaki konumu ise sıralama ve sunum kararlarıyla incelenmelidir. Çeşitliliğin hangi aşamada genişlediğini veya daraldığını belirlemek, bu mekanizmalar için ayrı veri toplamayı gerektirir.

Arayüzdeki görünürlüğün kullanıcı seçimiyle ilişkisi, Türkiye'deki izleyici araştırmalarında da ele alınmaktadır. Özel ve Özay (2021), amaçlı örneklemle belirlenen sekiz Netflix kullanıcısıyla yürüttükleri görüşmelerde, katılımcıların içerik bulma ve tercih etme süreçlerinde öneri listelerinden yararlandığını bildirmektedir. Araştırma, arayüz tasarımını ve kişiselleştirmeyi katılımcıların izleme anlatılarıyla birlikte değerlendirmektedir. Bu nitel bulgu, önerilerin gündelik seçim içindeki yerini anlamaya katkı sunar; kapsamı görüşülen kullanıcıların deneyimleridir. Buradan hareketle kültürel görünürlük, hem platformun gösterdiği seçenekler hem de kullanıcının bu seçenekleri nasıl değerlendirdiği üzerinden araştırılabilir. Başlangıç ekranındaki konum, listeler arasında gezinme, belirli bir yapımı arama ve önerilen içeriği seçme, bu ilişkinin izlenebilecek aşamalarıdır. Geçmiş tercihlerle benzer içeriklerin yinelenmesi olası bir daralma mekanizması olarak incelenebilir. Bunun yaygınlığı ve sürekliliği, farklı profillerin öneri akışları ile fiilî izleme verileri karşılaştırılarak belirlenmelidir. Bu ayrım, çeşitlilik değerlendirmesinin göstergelerini de belirginleştirmektedir. Katalogdaki üretim ülkesi, dil ve tür dağılımı arzın bileşimini; öneri ekranlarındaki sıra konumu ve gösterilme sıklığı sunumun dağılımını; izleme günlükleri ise gerçekleşen seçimi açıklayabilir. Aynı döneme ve ülkeye ait bu göstergelerin eşleştirilmesi, katalogdaki çeşitliliğin kullanıcı karşılaşmalarına ne ölçüde taşındığını incelemeyi sağlar. Örneğin farklı ülkelerden yapımları içeren bir katalogda, bu içeriklerin hangi profiller için görünür olduğu ayrı bir araştırma konusudur. Makalenin burada önerdiği değerlendirme, çeşitliliğin tanımını ve toplumsal amacını açıklayarak her aşama için uygun ölçüt geliştirmektir. Böylece müdahalenin katalog ediniminde mi, sıralamada mı, yoksa keşfetme yollarını kolaylaştıran arayüz seçeneklerinde mi aranacağı daha açık hâle gelir. Kültürel çoğulculuk, içerik sayısının yanında farklı yapımlarla anlamlı karşılaşmanın koşulları üzerinden tartışılabilir.

Veri Kullanımı ve Yaratıcı Kararlar

Veri kullanımı ile yaratıcı kararların ilişkisi, yatırım, tanıtım ve yapım süreci düzeylerinde incelenmelidir. Tryon (2015), Netflix'in özgün programlama stratejilerini TV Got Better kampanyası, HBO ile kurulan karşılaştırmalar ve ardışık izlemenin prestijli, etkin bir izleme biçimi olarak sunulması üzerinden çözümlemektedir. Çalışmanın odağı, platformun bolluk, katılım, prestij ve kişiselleştirme vaatlerini tanıtım söyleminde nasıl bir araya getirdiğidir. Bu çözümleme, yaratıcı özerklik ve nitelikli anlatı vaatlerinin platformun meşruiyet stratejisindeki yerini göstermektedir. Yapımın nasıl tanıtıldığı ile yapım sürecinde hangi kararın nasıl alındığı, birbirini tamamlayan iki inceleme alanıdır. Buradaki ayrım, pazarlama söyleminin izleyiciye sunduğu üretim imgesi ile senaryo ve yapım sürecindeki kararların belgelenmesi arasındadır. Belirli bir anlatı tercihinin algoritmik veriden kaynaklandığı iddiası, yaratıcı süreçte bu bağlantıyı gösteren doğrudan kanıt gerektirir.

Hadida vd. (2021), Hollywood stüdyoları ile çevrim içi yayın hizmetlerini farklı kurumsal mantıklar üzerinden karşılaştırarak içerik yatırımlarını daha geniş bir endüstriyel bağlama yerleştirmektedir. Bu yaklaşım, gişe, erişim kolaylığı, hizmete bağlılık ve kurumsal prestij gibi amaçların yapımlara atfedilen

değeri nasıl biçimlendirdiğini tartışmaya açar. Bu derlemenin yorumu, veri kullanımının yaratıcılar, yapımcılar ve yöneticiler arasındaki karar ilişkileri içinde araştırılması gerektiğidir. Senaryo sürümleri, yapım belgeleri ve yaratıcılarla görüşmeler, verinin hangi aşamada ve kim tarafından kullanıldığını açıklayabilir. Türkçe literatürde Şavk (2023), Yeşilçam: Bir Sinema Hayvanı ile Erşan Kuneri dizilerinin Türk sinema tarihini nasıl tasvir ettiğini, anlatı tercihleri ve platformlarla ilişkileri üzerinden incelemektedir. Bu çalışma, yerel sinema kültürünün platform anlatılarında yeniden kurulmasını metinsel çözümlemeyle tartışmaya örnek sunmaktadır. Endüstriyel inceleme ile böyle bir metinsel çözümleme birlikte kullanıldığında yatırım bağlamı, yaratıcı yorum ve ortaya çıkan anlatı arasındaki ilişki daha ayrıntılı değerlendirilebilir. Yaratıcı kararların analizi, gözlenen biçimsel özellik ile bu özelliğin üretildiği karar sürecini ilişkilendirmeye dayanmalıdır.

Ardışık İzleme ve Anlatıya Sürüklenme

Ardışık izleme deneyimi; yapımın yayımlanma biçimi, arayüzün devam etmeyi kolaylaştıran düzeni, anlatının sürekliliği ve izleyicinin amaçlarıyla birlikte oluşmaktadır. Bu bileşenler, izlemeye başlama kararıyla izlemeyi sürdürme kararının farklı koşullarını açıklamaktadır. Pittman ve Steiner (2019), 800 katılımcıyla yürüttükleri araştırmada anlatıya sürüklenme ve anlatıyı tamamlama motivasyonlarını ayırarak dikkat ile izleme sonrası pişmanlık arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Yazarlar, dikkatli izlemenin genel olarak daha düşük pişmanlıkla ilişkili olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte izleme motivasyonu ve yapımın gerektirdiği dikkat düzeyi sonuçları farklılaştırmaktadır: düşük dikkat gerektiren yapımları anlatıya sürüklenme amacıyla izlemek, daha fazla pişmanlıkla ilişkilidir. Bu sonuç, izleyicinin beklediği deneyim ile seçtiği yapım ve ayırdığı dikkat arasındaki uyumu öne çıkarmaktadır. İzleme süresine odaklanan bir değerlendirme, bu deneyim farklılıklarını gözden kaçırabilir. Sinema kültürü açısından bölüm tüketiminin yoğunluğunun yanında, izleyicinin anlatıya nasıl katıldığı ve deneyimini sonradan nasıl değerlendirdiği de araştırılmalıdır.

Bu çerçevede keyif, anlatıyı takip etme, izlemeyi sürdürme ve izleme sonrası değerlendirme birbirleriyle ilişkilendirilebilen farklı boyutlardır. Önerinin sunulması, yapımın seçilmesi ve anlatıya katılım, araştırma tasarımında ayrı aşamalar olarak izlenebilir. Aynı yapımı öneri yoluyla, doğrudan aramayla veya platform dışı bir tavsiyeyle seçen kullanıcıların deneyimlerinin karşılaştırılması, seçim yolunun anlatısal katılımla ilişkisini incelemeyi sağlar. Oturum süresi ve bölüm sayısı, dikkat ve motivasyon ölçümleriyle birlikte ele alınabilir. Böyle bir yaklaşımda arayüz, anlatı ve izleyicinin gündelik koşulları ortak bir açıklama çerçevesinde değerlendirilir. Bu derlemenin izleyici deneyimine ilişkin çıkarımı, kişiselleştirmenin seçim ortamındaki rolüyle anlatının izleyici üzerindeki etkisini birbirine bağlayan aşamaların araştırılması gerektiğidir.

Dijital Dağıtım, Salonlar ve Festivaller

Dijital dağıtım, salonlar ve festivaller arasında yeni değer ve dolaşım ilişkileri kurmaktadır. Burgess ve Stevens (2021), Kanada ve Avustralya örneklerinde uluslararası çevrim içi hizmetlerin ulusal film değer zincirine katılmasının sonuçlarını incelemektedir. Yazarlar, Netflix'i sinema ekosistemi içinde değerlendirerek ulusal yapım desteği, hak sahipliği ve festival dolaşımının sürdürülebilirliğini tartışmaktadır. Bu yaklaşım, salon ile platformun farklı finansman, görünürlük ve meşruiyet ilişkileri içinde ele alınmasını sağlar. Cannes örneği, bu ilişkilerin kurumsal kurallara nasıl yansıdığını somutlaştırmaktadır. Festival de Cannes'ın 10 Mayıs 2017 tarihli açıklamasında, o yıl büyük ölçüde Netflix tarafından finanse edilen iki filmin yarışmada kalacağı; 2018'den itibaren yarışmaya katılmak isteyen filmlerin Fransa'da salon dağıtımı taahhüdü vermesi gerektiği belirtilmektedir (Festival de Cannes, 2017). Kuralın kapsamı, festivalin yarışma bölümü ile Fransa'daki salon dağıtımı arasındaki ilişkidir. Bu tarihsel örnek, bir yapımın çevrim içi erişimiyle festivaldeki konumunun farklı kurumsal koşullara bağlı olduğunu göstermektedir.

Festival seçimi, eleştirel değerlendirme ve salon gösterimi, bir yapımın ekonomik ve simgesel değerinin oluşumunda farklı aracılık işlevleri üstlenmektedir. Platformun katalog ve sıralama kararları ise bu yapımın hizmet içindeki dolaşımını düzenlemektedir. Bu karar düzeylerinin birlikte incelenmesi, kültürel görünürlüğün platform ekranının ötesindeki ilişkilerini açıklamaya yardımcı olur. Bir festival seçiminin tanıtımda kullanılması, eleştirel söylemde yer bulması ve kullanıcı önerilerine yansıması ayrı gözlem alanlarıdır. Bu derlemenin önerisi, kültürel dolaşımı izlerken söz konusu aşamalar arasındaki bağlantıların belgelenmesidir. Yapımın kurumsal tanınırlığı ile platform içindeki görünürlüğünü eşleştiren dönemsel kayıtlar, bu ilişkinin hangi koşullarda güçlendiğini incelemeye olanak sağlayabilir.

Dijital ve fiziksel dolaşımın bir arada bulunması, izleme deneyiminin mekânsal ve toplumsal

örgütlenmesini de gündeme getirmektedir. Evde, kişisel cihazda veya salonda izleme; birlikte bulunma, programlama ve deneyim sonrasında tartışma bakımından farklı koşullar oluşturmaktadır. Kuramsal çerçevede ele alınan kamusallık tartışması, bu farklılıkların erişim kolaylığının yanında değerlendirilmesini sağlamaktadır. Sinema kültürünün araştırılması, kişisel içerik seçimiyle birlikte kolektif gösterimleri, festival programlarını ve eleştirel tartışma ortamlarını da kapsamalıdır. Bu bakımdan algoritmik kürasyon, yapımın izleyiciye ulaşmasında rol oynayan aracılardan biridir. Diğer aracılarla kurduğu ilişki, sinema kültürünün hangi toplumsal alanlarda yeniden üretildiğini anlamak için önem taşımaktadır.

Kürasyonun Etik ve Estetik Sınırları

Görsel sanat kürasyonuna ilişkin araştırmalar, beş inceleme alanında ortaya çıkan seçim ve değerlendirme meselelerini etik ve estetik açıdan birlikte düşünmeye olanak sağlamaktadır. Buradaki karşılaştırma, farklı alanlarda kullanılan ölçütleri tartışan bir kavramsal aktarım düzeyindedir. Srinivasan (2024), görsel sanat örneklerinde kültürel bağlamı dikkate almayan kürasyonun aşırı temsil ve yanlış atıf gibi sorunlara yol açabileceğini tartışmaktadır. Çalışma, kültürel paydaşların tasarıma katılması ve eserlerin bağlamsal bilgisinin değerlendirilmesi yönünde öneriler geliştirmektedir. Von Davier vd. (2024) ise The Algorithmic Pedestal sergisinde insan ve Instagram algoritması tarafından seçilen görselleri bilgisayarlı görü ölçütleriyle karşılaştırmıştır. Araştırmada sergilenen seçkiler ile Metropolitan Museum of Art'ın daha geniş dijital koleksiyonu arasında anlamlı farklılıklar, insan ve algoritma seçkileri arasında ise sınırlı farklılıklar bildirilmektedir. Bu iki yaklaşım, kürasyonda hem kullanılan ölçütün hem de karşılaştırmanın referans kümesinin belirleyici olduğunu ortaya koymaktadır. Sinema kültürü bakımından bu karşılaştırmanın katkısı, seçimlerin niteliğini değerlendirirken kültürel bağlamı, temsil ilişkilerini ve ölçütün kapsadığı özellikleri birlikte sorgulamaktır.

Haensch ve Deitsch (2023), kamusal sanat seçimi için asgari temsil ve görünürlük hedeflerini içeren bir öneri modeli geliştirmektedir. arXiv'de yayımlanan ön baskı, adalet hedeflerinin öneri tasarımına açık kısıtlar ve değerlendirme ölçütleri olarak dâhil edilmesine örnek sunmaktadır. Bu yaklaşım, kürasyonda hangi değerlerin gözetileceğinin tasarım aşamasında tartışılabileceğini göstermesi bakımından önemlidir. Sinema alanına taşınabilecek soru, farklı üretim çevrelerinin ve az görünür yapımların keşfedilmesi için hangi ölçütlerin benimsenebileceğidir. Bu, platforma özgü bir uygulama önerisine dönüştürüldüğünde katalog yapısı, içerik hakları ve kullanıcı tercihlerinin birlikte değerlendirilmesini gerektirir.

Bu alanlar arası sentez, algoritmik kürasyonda başarı ölçütünün nasıl belirlendiği sorusunda birleşmektedir. Bir yapımı seçme olasılığı, kültürel bağlamın aktarılması, farklı yapımların keşfi ve seçim sürecinin açıklanabilirliği farklı değerlendirme hedefleridir. Bu makalenin normatif önerisi, söz konusu hedeflerin açıkça tanımlanması ve aralarındaki olası gerilimlerin tartışılmasıdır. Kişiselleştirme, kullanıcıya uygunlukla birlikte kültürel karşılaşmanın genişliği açısından da değerlendirilebilir. Bunun için içeriklerin nasıl sınıflandırıldığı, hangi yapımların görünür kılındığı ve kullanıcının keşif yollarını ne ölçüde değiştirebildiği araştırılmalıdır.

Kanıt Düzeyleri ve Araştırma Çıkarımları

Temaların karşılaştırılması, arayüzdeki sıralama ve sunumun teknik belgelerle; izleyici seçiminin kullanıcı araştırmalarıyla; üretim ve dolaşımın ise kurumsal ve metinsel incelemelerle açıklanabildiğini göstermektedir. Bu kanıt türleri, kültürel aracılığın farklı aşamalarını görünür kılmaktadır. Tablo 1, beş inceleme alanının temel açıklamasını, bu açıklamayı geliştirecek veri ve araştırma gereksinimleriyle birlikte özetlemektedir.

Tablo 1. Literatürün Sentezi ve Araştırma Gereksinimleri

Alan	Desteklenen açıklama	Araştırma gereksinimi
Öneri ve sunum	Sıralama ve tanıtım görselleri kişiselleştirilir.	Döneme özgü teknik belgeler ve arayüz karşılaştırmaları.
Kültürel çeşitlilik	Katalog, görünürlük ve fiilî izleme ayrı aşamalardır.	Ülke, dil ve tür dağılımlarının öneri ve izlemeyle eşleştirilmesi.
Yaratıcı kararlar	Veri kullanımı yatırım ve yapım ilişkileri içinde değerlendirilir.	Yapım belgeleri, senaryo sürümleri ve yaratıcılarla görüşmeler.

Alan	Desteklenen açıklama	Araştırma gereksinimi
Ardışık izleme	Deneyim dikkat ve motivasyonla birlikte farklılaşır.	Oturum süresi, motivasyon, dikkat ve izleme sonrası değerlendirme.
Salon ve festival	Dijital dolaşım ulusal politikalar ve kurumlarla ilişkilidir.	Ülkeye ve döneme özgü dağıtım, salon ve festival kayıtları.

Kaynak: Yazarın sentezi; Gomez-Uribe ve Hunt (2015), Chandrashekar vd. (2017), Helberger vd. (2018), Hadida vd. (2021), Pittman ve Steiner (2019), Burgess ve Stevens (2021) ve Festival de Cannes (2017).

Bu karşılaştırma, algoritmik etkileri karar aşaması, ölçülen sonuç ve kullanılan kanıt bakımından ilişkilendiren bir araştırma programı önermektedir. Belirli ülke ve dönemler için katalog kayıtları ile farklı profillerin öneri ekranları eşleştirilebilir. Sıra konumu ve gösterilme sıklığıyla ölçülen görünürlük, izleme günlükleri veya görüşmelerle belirlenen fiilî karşılaşmayla karşılaştırılabilir. Üretim düzeyindeki değerlendirmeler, yaratıcılarla görüşmeler ve yapım belgeleriyle genişletilebilir. İzleyici araştırmalarında yapım türü, motivasyon ve dikkat; dolaşım araştırmalarında ise lisanslama, salon gösterimi ve festival katılımı ayrı göstergeler olarak tanımlanmalıdır. Bu tasarımlar, kültürel aracılığın hangi aşamada ve hangi aktörlerin kararlarıyla gerçekleştiğini açıklamaya yardımcı olur.

Sonuç

Bu çalışma, Netflix'e ilişkin teknik ve akademik literatürü karşılaştırarak algoritmik kürasyonun sinema kültürüyle ilişkisini eleştirel bir anlatısal derleme içinde incelemiştir. Temel araştırma sorusuna verilen yanıt, kişiselleştirmenin yapımlarla karşılaşma koşullarını sıralama, kategorileştirme ve sunum yoluyla düzenlediği; bu düzenlemenin kültürel anlamının kurumsal kararlar ve izleyici pratikleri içinde oluştuğudur. Derlemenin geliştirdiği çerçevede katalogda bulunma, arayüzde görünür olma ve fiilî izleme birbirini izleyen, ayrı verilerle incelenebilen aşamalardır. Kültürel çeşitlilik bu aşamalar arasındaki geçişler üzerinden değerlendirildiğinde, içerik arzı ile izleyicinin karşılaştığı kültürel alan arasındaki ilişki daha açık biçimde araştırılabilir. Yaratıcı kararların anlaşılması, platformların yatırım ve tanıtım stratejilerini yapım sürecindeki tercihlerle ilişkilendirmeyi gerektirmektedir. İzleme deneyiminde ise dikkat, motivasyon ve anlatısal katılımın birlikte ele alınması öne çıkmaktadır. Salonlar ve festivaller, yapımların dolaşımına ve değer kazanmasına katkı sunan kurumsal aracılar olarak bu çerçeveyi tamamlamaktadır.

Çalışmanın katkısı, algoritmik kürasyonun teknik işleyişini kültürel görünürlük ve izleyici etkinliğiyle ilişkilendiren aşamalı bir değerlendirme sunmasıdır. Türkçe literatürle kurulan bağ, kişiselleştirmenin gündelik seçim, izleme deneyiminin kamusallığı ve yerel sinema kültürünün yeniden temsili bakımından ele alınmasını sağlamaktadır. Etik ve estetik sentez ise önerilerin hangi kültürel amaçlarla tasarlanıp değerlendirileceği sorusunu gündeme getirmektedir. Gelecek araştırmalarda bu çerçeve, farklı yapımların hangi koşullarda erişilebilir, görünür ve izlenir hâle geldiğini karşılaştırmak için kullanılabilir. Böylece algoritmik kürasyon, sinema kültüründeki teknik, kurumsal ve toplumsal aracılık ilişkileri içinde araştırılabilir.

Beyanlar

Etik Kurul İzni: Bu çalışma insan katılımcılardan veya hayvanlardan veri toplamadığı için etik kurul izni gerektirmemektedir.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı: Çalışmanın kavramsallaştırılması, araştırma tasarımı, kaynak seçimi, yorumlanması ve nihai metnin bilimsel sorumluluğu yazara aittir. Yazım ve düzenleme sürecindeki üretken yapay zekâ desteği ilgili beyanda açıklanmıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı: Herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı: Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Görsel İzinleri: Bu makalede üçüncü kişilere ait görsel veya tablo kullanılmamıştır. Tablo 1, atıf verilen kaynakların değerlendirilmesinden hareketle yazar tarafından hazırlanmıştır.

Üretken Yapay Zekâ Kullanımı: Bu makalenin revizyonunda ChatGPT, Türkçe ve İngilizce özlerin tamamı ile Giriş, Yöntem ve Kapsam ve Bulgular bölümlerinin belirli kısımlarında literatür taramasına yardımcı olmak amacıyla kullanılmıştır. Bulgular kısmında ise verilerin doğrulanmasına katkı sağlamıştır. Aracın ürettiği yanıtlar bağımsız bir bilimsel kaynak olarak kullanılmamıştır. Nihai metnin, atıfların ve beyanların bilimsel doğruluğuna ilişkin sorumluluk yazara aittir.

Kaynakça

Amatriain, X. ve Basilico, J. (2012, 6 Nisan). *Netflix recommendations: Beyond the 5 stars (Part 1)*. Netflix

TechBlog. https://netflixtechblog.com/netflix-recommendations-beyond-the-5-stars-part-1-55838468f429

Bennett, J. ve Lanning, S. (2007). The Netflix Prize. *Proceedings of KDD Cup and Workshop 2007* içinde (ss. 3–6). Association for Computing Machinery. https://www.cs.uic.edu/~liub/KDD-cup-2007/proceedings/The-Netflix-Prize-Bennett.pdf

Burgess, D. ve Stevens, K. (2021). Taking Netflix to the cinema: National cinema value chain disruptions in the age of streaming. *Media Industries, 8*(1). https://doi.org/10.3998/mij.95

Chandrashekar, A., Amat, F., Basilico, J. ve Jebara, T. (2017, 7 Aralık). *Artwork personalization at Netflix*. Netflix TechBlog. https://netflixtechblog.com/artwork-personalization-c589f074ad76

Festival de Cannes. (2017, 10 Mayıs). *Press release of the Festival de Cannes*. https://www.festival-cannes.com/en/2017/press-release-of-the-festival-de-cannes/

Gerrig, R. J. (1993). *Experiencing narrative worlds: On the psychological activities of reading*. Yale University Press. https://doi.org/10.12987/9780300159240

Gillespie, T. (2014). The relevance of algorithms. T. Gillespie, P. J. Boczkowski ve K. A. Foot (Ed.), *Media technologies: Essays on communication, materiality, and society* içinde (ss. 167–194). MIT Press. https://doi.org/10.7551/mitpress/9780262525374.003.0009

Gomez-Uribe, C. A. ve Hunt, N. (2015). The Netflix recommender system: Algorithms, business value, and innovation. *ACM Transactions on Management Information Systems, 6*(4), Makale 13. https://doi.org/10.1145/2843948

Green, M. C. ve Brock, T. C. (2000). The role of transportation in the persuasiveness of public narratives. *Journal of Personality and Social Psychology, 79*(5), 701–721. https://doi.org/10.1037/0022-3514.79.5.701

Hadida, A. L., Lampel, J., Walls, W. D. ve Joshi, A. (2021). Hollywood studio filmmaking in the age of Netflix: A tale of two institutional logics. *Journal of Cultural Economics, 45*(2), 213–238. https://doi.org/10.1007/s10824-020-09379-z

Haensch, A. ve Deitsch, D. (2023). *An equity-aware recommender system for curating art exhibits based on locally-constrained graph matching* [Ön baskı, sürüm 2]. arXiv. https://doi.org/10.48550/arXiv.2207.14367

Hallinan, B. ve Striphas, T. (2016). Recommended for you: The Netflix Prize and the production of algorithmic culture. *New Media & Society, 18*(1), 117–137. https://doi.org/10.1177/1461444814538646

Helberger, N., Karppinen, K. ve D'Acunto, L. (2018). Exposure diversity as a design principle for recommender systems. *Information, Communication & Society, 21*(2), 191–207. https://doi.org/10.1080/1369118X.2016.1271900

Jannach, D., Pu, P., Ricci, F. ve Zanker, M. (2021). Recommender systems: Past, present, future. *AI Magazine, 42*(3), 3–6. https://doi.org/10.1609/aimag.v42i3.18139

Jenner, M. (2020). Researching binge-watching. *Critical Studies in Television, 15*(3), 267–279. https://doi.org/10.1177/1749602020935012

Lobato, R. (2019). *Netflix nations: The geography of digital distribution*. New York University Press. https://doi.org/10.18574/nyu/9781479882281.001.0001

Özel, S. ve Özay, D. (2021). Yeni medya ortamlarında izleyici seçimi ve öneri algoritmaları: Netflix örneği. *Ankara Üniversitesi İlef Dergisi, 8*(2), 297–324. https://doi.org/10.24955/ilef.1023026

Özgün, A. ve Treske, A. (2021). Süreğen medya platformları: İzleyici etkinliğinin dönüşümü ve toplumsal etkileri. *Ankara Üniversitesi İlef Dergisi, 8*(1), 109–132. https://doi.org/10.24955/ilef.933277

Pajkovic, N. (2022). Algorithms and taste-making: Exposing the Netflix Recommender System's operational logics. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies, 28*(1), 214–235. https://doi.org/10.1177/13548565211014464

Pittman, M. ve Steiner, E. (2019). Transportation or narrative completion? Attentiveness during binge-watching moderates regret. *Social Sciences, 8*(3), Makale 99. https://doi.org/10.3390/socsci8030099

Ricci, F., Rokach, L. ve Shapira, B. (2015). Recommender systems: Introduction and challenges. F. Ricci, L. Rokach ve B. Shapira (Ed.), *Recommender systems handbook* içinde (2. bs., ss. 1–34). Springer. https://doi.org/10.1007/978-1-4899-7637-6_1

Srinivasan, R. (2024). To see or not to see: Understanding the tensions of algorithmic curation for visual arts. *Proceedings of the 2024 ACM Conference on Fairness, Accountability, and Transparency* içinde (ss. 444–455). Association for Computing Machinery. https://doi.org/10.1145/3630106.3658917

Starosta, J. A. ve Izydorczyk, B. (2020). Understanding the phenomenon of binge-watching—A systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 17*(12), Makale 4469.

https://doi.org/10.3390/ijerph17124469
Şavk, S. (2023). İki platform dizisinde sinema tarihi tasvirleri ve Yeşilçam'ı tekrar ziyaret etmek. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, (38), 59–83. https://doi.org/10.16878/gsuilet.1232713
Tryon, C. (2015). TV got better: Netflix's original programming strategies and binge viewing. *Media Industries Journal, 2*(2), 104–116. https://doi.org/10.3998/mij.15031809.0002.206
von Davier, T. Ş., Herman, L. M. ve Moruzzi, C. (2024). A machine walks into an exhibit: A technical analysis of art curation. *Arts, 13*(5), Makale 138. https://doi.org/10.3390/arts13050138

ALGORITHMIC CURATION AND THE TRANSFORMATION OF CINEMA CULTURE ON NETFLIX

Seda Aytaş

ABSTRACT

Streaming platforms combine audiovisual distribution with personalized interfaces, creating new ways of encountering films and series. Focusing on Netflix, this study examines how algorithmic curation relates to cultural visibility, content production, and viewing experience. Designed as a critical narrative literature review, it compares technical publications on recommender systems, media and audience research, and institutional documents. Its conceptual framework connects algorithmic culture, platform economics, and narrative transportation. Turkish-language scholarship contributes perspectives on audience choice, the public dimensions of viewing, and representations of local cinema history on streaming platforms. The review develops an analytical distinction between catalogue availability, interface visibility, and audience encounters. Technical sources show how personalization organizes encounters through content ranking and the selection of promotional artwork. Cultural diversity requires different indicators at each stage, while creative decisions are considered alongside platforms' investment and legitimation strategies. The binge-watching experience is examined through the interaction of attentiveness, viewing motivation, and narrative engagement. The international reach of digital distribution is situated within territorial licensing, national policies, and festival institutions. The study locates algorithmic curation at the intersection of institutional decisions, interface design, and audience agency. Its framework helps identify the decision stages through which cultural visibility emerges, and it enables future research to examine catalogue diversity, representation within recommendations, and actual viewing with separate indicators.

Keywords: Algorithmic curation, Netflix, Cinema culture, Recommender systems, Digital distribution